

RADA GMINY
SOLINA

Uchwała Nr LVII/474/2018

Rady Gminy Solina

z dnia 14 sierpnia 2018r

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz.994 ze zm.) oraz art. 6 ust 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390.)
Rada Gminy Solina

u c h w a ł a :

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2021, stanowiącego załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Solina

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY,
Mariusz Kaliniewicz
Mariusz Kaliniewicz

UZASADNIENIE

Art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

W myśl zapisów w/w ustawy do zadań własnych Gminy należy:

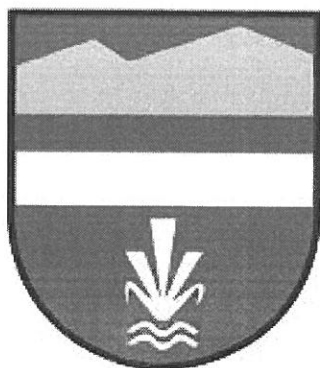
- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Realizacja powyższych zadań w Gminie Solina prowadzona będzie w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2021, którego głównym celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc jak również ochrona ofiar przemocy.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Mariusz Kaliniewicz
Mariusz Kaliniewicz

RADA GMINY
SOLINA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Solina na lata 2018-2021

Gmina Solina

Polańczyk 2018 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Mariusz Kaliniewicz
Mariusz Kaliniewicz

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
I. Zasoby Gminy Solina i Powiatu Leskiego w kontekście działań na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	7
II. Definicja przemocy w rodzinie	9
III. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Solina.....	11
IV. Obszary, cele i zadania programu.	14
V. Adresaci programu	19
VI. Realizatorzy programu	19
VII. Przewidywane efekty realizacji Programu	19
VIII. Finansowanie Programu	20
IX. Monitoring i ewaluacja Programu	20
Spis wykresów.....	21
Bibliografia:	21

Wprowadzenie

W życiu każdego człowieka rodzina odgrywa istotną i kluczową rolę. Jest ona pierwszym środowiskiem w życiu człowieka i najczęściej towarzyszy mu przez całe życie. To właśnie rodzina spełnia bardzo szczególną i odpowiedzialną funkcję, zaspokajając potrzeby swoich członków. Rodzina przyczynia się do społecznego, psychicznego i fizycznego rozwoju dziecka, przygotowuje je do samodzielnego i aktywnego życia. To naturalne, że rodzina przekazuje wartości, pewne normy, wzory zachowań i obyczajowość kulturową. Wartość rodziny jest wartością bezcenną.

Niestety, nie wszystkie rodziny funkcjonują prawidłowo. w ostatnich latach rodzina narażona jest na zagrożenia i sytuacje kryzysowe związane z gwałtownymi zmianami ustrojowymi. Transformacja w Polsce i Europie spowodowała przeobrażenia życia politycznego, gospodarczego i kulturowego społeczeństwa. w ostatnich latach w znacznym stopniu zmniejszyło się poczucie bezpieczeństwa, pewności jutra, wzrosły obawy związane z utratą pracy. Wszystko to sprawia, że powiększa się krąg trudnych problemów, takich jak uzależnienia, konflikty, choroby prowadzące do destabilizacji życia rodzinnego. Wiele rodzin napotyka na trudności finansowe, zdrowotne bądź emocjonalne, z którymi nie potrafi sobie samodzielnie poradzić. Właśnie takie trudne momenty skutkują występowaniem dysfunkcji w rodzinach i przejawiają się najczęściej negatywnymi zachowaniami o dużej szkodliwości indywidualnej i społecznej.

Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Solina na lata 2018-2021 jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;

4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Główne cele strategiczne programu to przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie i zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Solina na lata 2018-2021 został przygotowany w oparciu o dane zgromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny na przestrzeni lat 2015-2017, dane zaczerpnięto ze sprawozdawczości Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku.

Program jest wyznacznikiem długofalowych działań zaplanowanych na lata 2018-2021, które w miarę potrzeb i transformacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Solina na lata 2018-2021 opracowano w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.);
3. Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904);
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.);
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 roku, poz. 487 ze zm.);

9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030);
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245);
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259).

Program jest spójny z:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020,
2. Powiatowym programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014 – 2019 w Powiecie Leskim
3. Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Solina na lata 2017-2025.
4. Strategią Rozwoju Gminy Solina do roku 2025

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Solina, w tym:

- osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, których obszarem działania jest Gmina Solina.

I. Zasoby Gminy Solina i Powiatu Leskiego w kontekście działań na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Potencjał Instytucjonalny Gminy Solina

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku
2. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Potencjał Instytucjonalny Powiatu Leskiego

1. Komenda Powiatowa Policji (KPP)
  - interwencje domowe
  - rozpoczęcie i kontynuacja w pracach w ramach Procedury „Niebieskiej Karty”
  - stały kontakt z rodziną, w której występuje problem przemocy domowej
  - współpraca z instytucjami, które zajmują się przeciwdziałaniem przemocy domowej
  - poinformowanie Sądu i Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
2. Sąd Rejonowy w Lesku - Zespół Kuratorów Rodzinnych i Zespół Kuratorów dla Dorosłych
  - informowanie osób pokrzywdzonych o możliwościach uzyskania pomocy
  - informowanie o prawach osób, które doznają przemocy w rodzinie
  - udzielanie informacji o placówkach pomocowych.
3. Prokuratura Rejonowa w Lesku,
4. Zakład Opieki Zdrowotnej w Lesku - Poradnia Leczenia Uzależnień w Lesku
  - profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień i współuzależnienia
  - prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin osób uzależnionych,
  - prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin osób uzależnionych,
  - działania diagnostyczne w zakresie uzależnienia lub współuzależnienia oraz związanych z tym szkód zdrowotnych
  - udzielanie indywidualnych świadczeń zapobiegawczo-leczniczych osobom uzależnionym od alkoholu

5. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie SOS

- Program pracy połączony z pobytem polegający na intensywnej pracy z klientką połączoną z zakwaterowaniem na trzy miesiące, z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach. Częścią tego programu jest socjalne i prawne poradnictwo, opieka terapeutyczna, grupowa i indywidualna psychoterapia oraz wspólne planowanie i decydowanie na przyszłość itp.

- Program ambulatoryjny- przeznaczony dla klientek których sytuacja nie wymaga stałego pobytu w Ośrodku. Jest to praca z klientką i dziećmi podobna do pracy przedstawionej powyżej – głównie indywidualna i grupowa terapia i psychoterapia.

- Program w sytuacji kryzysowej- umożliwia krótkie zakwaterowanie na 1-5 dni w celu regeneracji sił fizycznych i psychicznych w czasie tego pobytu następuje poszukiwanie rozwiązania trudnej sytuacji życiowej.

- Program prewencyjno – informacyjny - propagowanie informacji o problematyce przemocy domowej wśród szerszej społeczności m.in. w lokalnych mediach oraz wśród młodzieży w szkołach

6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku Zakres oferowanej pomocy:

- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;

- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

- realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy , zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie.

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesku (PPP)- Zakres oferowanej pomocy: diagnozowanie poziomu rozwoju , potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży;

- profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;

- pomoc psychologiczno-pedagogiczna dzieciom i młodzieży z grup ryzyka;

- rozpowszechnia i materiałów dotyczących zapobiegania uzależnieniom i przemocy.

Potencjał zasobów ludzkich:

1. Wsparcie przeszkolonych pracowników GOPS (pracownik socjalny, asystent rodziny) oraz odpowiednio przeszkolony, otwarty na doskonalenie swoich umiejętności zespół specjalistów wspierających ofiary i świadków przemocy oraz sprawców przemocy;
2. Zespół Interdyscyplinarny;
3. Otwartość na współpracę międzyinstytucjonalną;

II. Definicja przemocy w rodzinie

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390), która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

- **intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu;
- **dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- **naruszanie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie ośmieszanie;
- **powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia. Sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Rozmiar i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga od specjalistów podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja Programu powinna uwzględniać działania w następujących sferach:

- prewencji,
- prawa,
- zdrowia,
- edukacji,

- pracy socjalnej.

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).¹

- **Przemoc psychiczna** – agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami).²

- **Przemoc ekonomiczna** – uniemożliwianie dostępu do rodzinnych dostępow finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m. in. odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).³

- **Przemoc seksualna** – naruszanie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić.⁴ Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.; Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielanie pomocy.

- **Zaniedbania** – jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy:

Przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.

---

¹ I. Pospiszył: [w:] "Przemoc w rodzinie" Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1994, str. 94

² M. Stożek „Przemoc w rodzinie. Zapobieganie w świetle przepisów prawa” Instytut Psychologii i Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Warszawa 2009, str. 22;

³ red. D. Jaszczak - Kuźmińska, Katarzyna Michalska – Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2010, str. 11;

⁴ Op cit.. str.11;

Przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

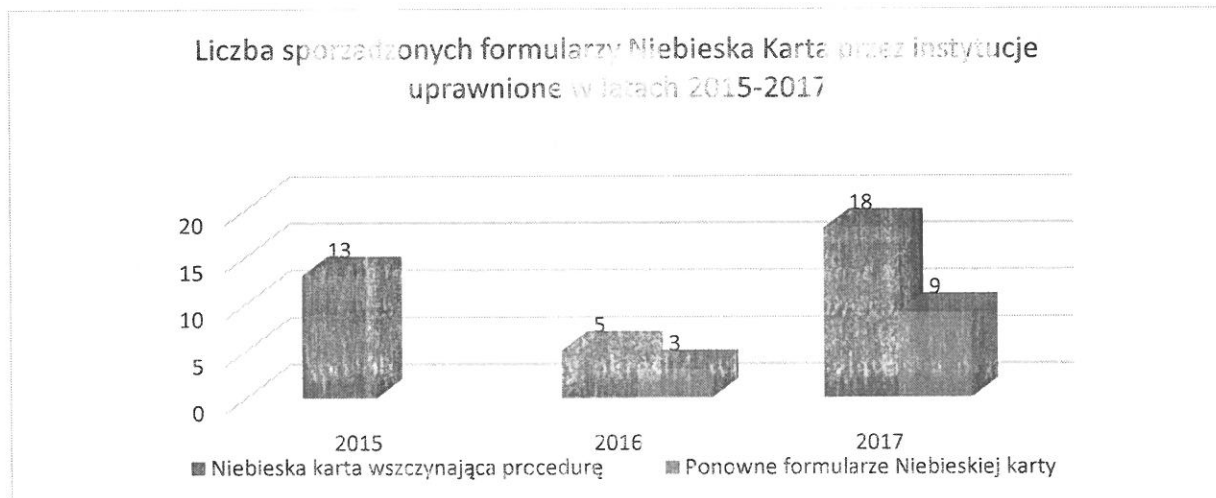
Wszystkie rodzaje przemocy mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie, przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy.

III. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Solina

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w Gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie, którą dokonano na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego i dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku. Przemoc to specyficzne zjawisko, bardzo trudne do oszacowania, gdyż nie można jednoznacznie określić liczbę ofiar przemocy, ponieważ jest zjawiskiem pozostającym nierzadko w ukryciu, ze względu na skłonność do traktowania spraw rodziny jako problemów wyłącznie prywatnych i niepodlegających ingerencji zewnętrznej. Dla osób doświadczających przemocy jest to kwestia wstydliva i stygmatyzująca uwikłane w nią osoby, paradoksalnie zwłaszcza jej ofiary. Z tego też względu część przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” zaobserwować należy, iż na przestrzeni lat 2015 – 2017 problem zdiagnozowanej przemocy domowej w Gminie Solina nasila się. Świadczy o tym wzrastająca liczba formularzy „Niebieskich Kart” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego, wypełnionych przez przedstawicieli instytucji uprawnionych do ich wypełnienia, z niewielką tendencją spadkową w 2016 roku (Wykres nr 1.).

Wykres 1: Liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta przez instytucje uprawnione w latach 2015-2017

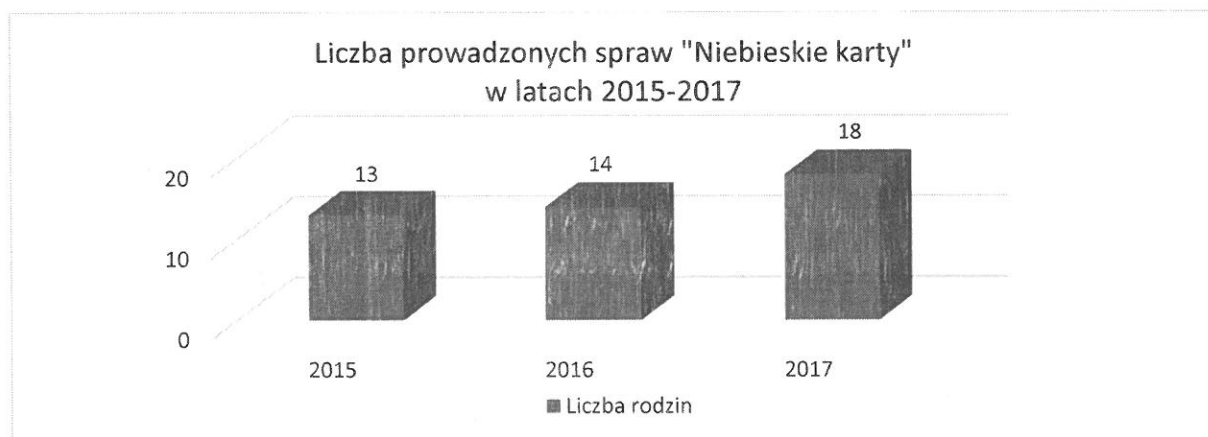

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku na podstawie rocznych sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy Solina w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

W roku 2015 i 2017 zauważalny jest wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”. Liczba wypełnionych w danym roku formularzy „Niebieskie Karty” nie jest tożsama z liczbą prowadzonych faktycznie w analogicznym roku spraw tj. liczbą rodzin objętych działaniami grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” (Wykres nr 2). Wpływ na różnicę ma złożoność problematyki przemocy oraz przenoszenie kontynuacji spraw rozpoczętych w danym roku na następny rok kalendarzowy.

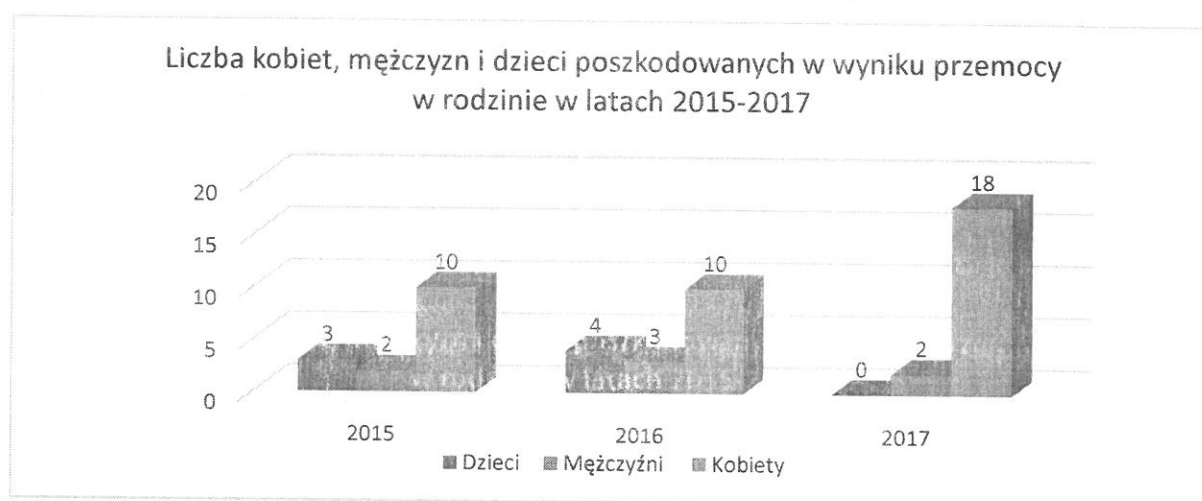
Wykres 2 Liczba prowadzonych spraw „Niebieskie karty” w latach 2015-2017

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku na podstawie rocznych sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przemoc w rodzinie to zjawisko społeczne, towarzysząca ludzkości od początku istnienia instytucji rodziny. Akceptowalność tego zjawiska była różna na przestrzeni wielu lat, jednak nie ma wątpliwości, że największą liczbę osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowią kobiety. W 2015 roku - 10, w roku 2016- 10, w roku 2017 -18 kobiet. Kolejną grupą doświadczającą przemocy w rodzinie są dzieci w liczbie: 2015 roku - 3, w roku 2016- 4, w roku 2017 -0, natomiast mężczyźni stanowią niewielki odsetek osób dotkniętych przemocą i stanowią w 2015 roku - 2, w roku 2016- 3, w roku 2017 -1. Analizę przedstawia Wykres nr 3.

Wykres 3: Liczba kobiet, mężczyzn i dzieci poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie w okresie 2015-2017

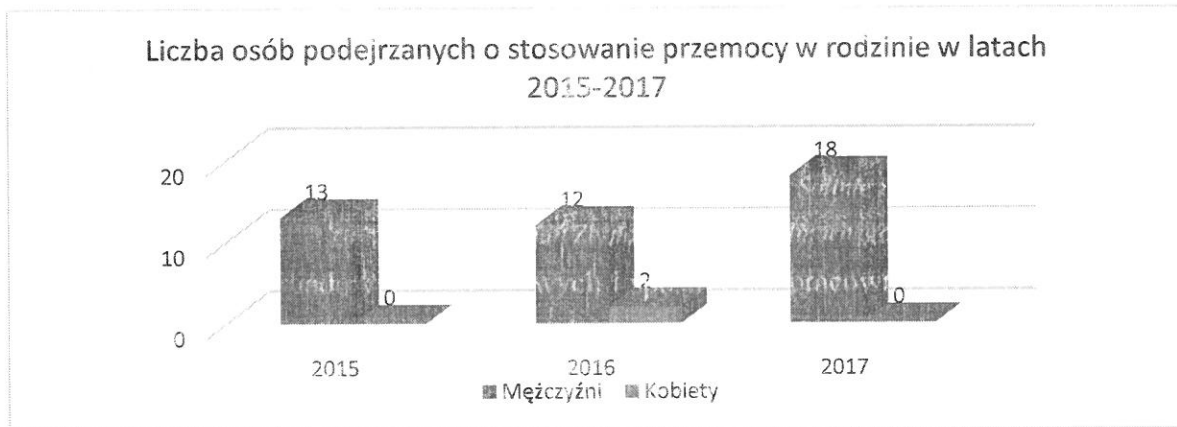

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku na podstawie rocznych sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z danych zawartych na poniższym wykresie nr 4 wynika, że głównymi, potencjalnymi sprawcami przemocy w rodzinie są mężczyźni, z tendencją rosnącą. W 2016 roku, co prawda liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy zmalała, ale statystycznie rzecz ujmując w rzeczywistości, tak nie było z uwagi na to, że zmalała również liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy ogółem. Uśredniając analizowane lata, udział osób podejrzanych o stosowanie przemocy ma tendencję wzrostową.

Wykres 4: Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w latach 2015-2017

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku na podstawie rocznych sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych wynika, że zjawisko przemocy na terenie Gminy Solina nie jest rozpowszechnione lub też jest mocno ukrywane albo też tolerowane. Nie należy jednak tego problemu bagatelizować lub pozostawiać jako nieistniejący, albowiem sprawy związane z przemocą często jeszcze przez niektórych są skrywane i być może o wielu przypadkach pracownicy socjalni mogą nie mieć rozeznania.

IV. Obszary, cele i zadania programu.

W tym dokumencie określono obszary strategiczne oraz wypracowano cele operacyjne i działania, wokół których będą koncentrowały się zadania podmiotów zaangażowanych w realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Solina na lata 2018 – 2021. Cele strategiczne Programu zostały określone w czterech obszarach:

OBSZAR I- Cel strategiczny I: Profilaktyka i edukacja społeczna

OBSZAR II- Cel strategiczny II: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

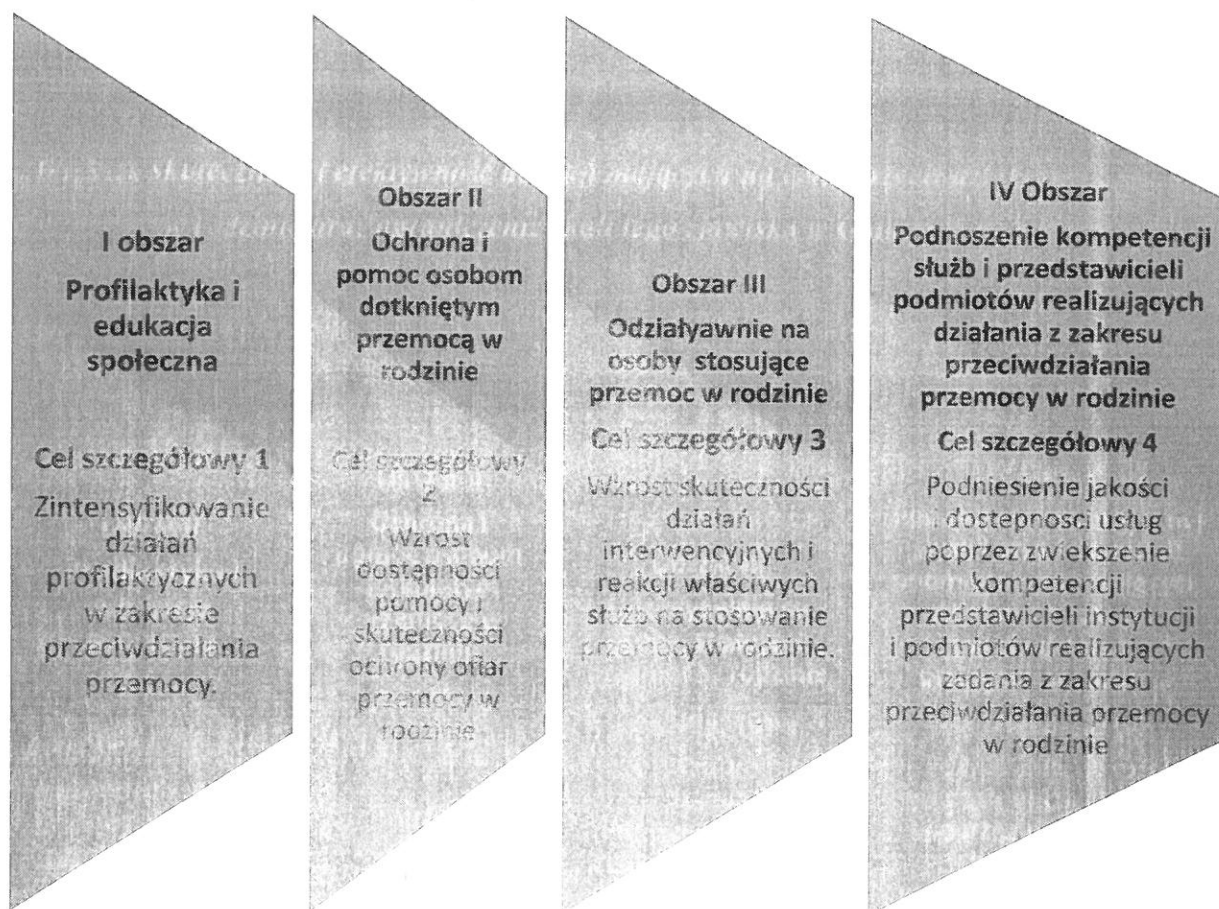
OBSZAR III- Cel strategiczny III: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

OBSZAR IV- Cel strategiczny IV: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Główny cel Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Solina na lata 2018-2021 brzmi następująco:

„Większa skuteczność i efektywność działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ograniczenie skali tego zjawiska w Gminie Solina”.

Obszar I	Profilaktyka i edukacja społeczna
Cel główny I	Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy
Opis celu	Edukacja różnych grup społecznych mająca na celu wzrost świadomości w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.
Działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w kampaniach mających na celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych akcji, szkoleń i kampanii edukacyjnych. 2. Edukacja środowiska lokalnego poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, organizację pogadek, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itp.. 3. Edukacja w zakresie skutecznych sposobów rozwiązywania konfliktów. 4. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych. 5. Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych. 6. Ewaluacja realizowanych programów profilaktycznych - analiza efektów prowadzonych działań.

	7. wzrost wzajemnego zaufania między nauczycielami i uczniami poprzez realizację programów i projektów wychowawczo-integracyjnych
Podmioty realizujące	Urząd Gminy, GOPS, Zespół interdyscyplinarny, Policja, GKRPA, media lokalne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba informatorów, ulotek, profilaktycznych pogadarek i spotkań, informacji w mediach. - Liczba podmiotów prowadzących programy profilaktyczne i edukacyjne. - Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych. - Liczba uczestników zrealizowanych programów.
Obszar II	Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
Cel główny 1	Wzrost dostępności pomocy i skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie
Opis celu	Zapewnienie należytej opieki rodzinom, w których występuje przemoc.
Działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy w rodzinie. 2. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz ośrodka interwencji kryzysowej. 3. Zapewnienie wszechstronnej pomocy (w tym finansowej, rzeczowej, usługowej) oraz innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin. 4. Zapewnienie ofiarom przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia. 5. Zapewnienie dostępu do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy wobec najbliższych w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. 6. Ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego - przesłuchiwanie dzieci w tzw. „Niebieskich Pokojach” . 7. Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie. 8. Popularyzacja działalności już istniejących grup pomocowych, terapeutycznych dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży doznających przemocy w rodzinie, ukazanie skuteczności działania tych grup. 9. Wypracowanie skutecznych procedur umożliwiających mediacje rodzinne, zwiększenie ich dostępności. 10. Praca socjalna głównie poprzez empowerment tzn. podejście

	<p>skoncentrowane na upodmiotowieniu klienta w pracy socjalnej, w wyniku czego odzyskuje on poczucie wpływu na własne życie oraz umożliwia podjęcie działań na rzecz poprawy własnej sytuacji.</p> <p>11. Udostępnienie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.</p>
Podmioty realizujące	Urząd Gminy, GOPS, Zespół interdyscyplinarny, Policja, GKRPA, media lokalne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, sąd, prokuratura, SOW w Lesku
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba udzielonych porad - Liczba osób objętych poradnictwem - Liczba osób objętych terapią indywidualną i grupową. - Liczba utworzonych grup wsparcia/liczba osób w nich uczestniczących. - Liczba osób umieszczonych w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy - Liczba dzieci przesłuchiwanym w „Niebeskim Pokoju” z powodu przemocy w rodzinie. - Liczba rodzin skierowanych na mediacje. - Liczba rodzin doświadczających przemocy w rodzinie objętych pracą socjalną. - Liczba rozpowszechnionych informatorów.
Obszar III	Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
Opis celu	Wzrost skuteczności działań interwencyjnych i reakcji właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.
Działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie procedury „Niebieskie karty” poprzez uprawnione podmioty. 2. podjęcie działań zmierzających do ograniczenia kontaktów sprawcom przemocy w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez: zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie (tymczasowy areszt), stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosujących przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych takich jak dozór policji połączony z zakazem kontaktowania z osobą pokrzywdzoną, stosowanie nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, zastosowanie zakazu kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego a nawet zastosowanie tymczasowego aresztowania 3. Orzecznictwo sądu: w zakresie prawa karnego, w odniesieniu do kar, środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego dotyczące władzy rodzicielskiej a także w zakresie prawa cywilnego- nakaz opuszczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie lckalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą w tym eksmisji. 4. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób

	stosujących przemoc w rodzinie.
Podmioty realizujące	ZI, KPP, Prokuratura Rejonowa, Zespół Kuratorów, Sąd Rejonowy (Wydział Karny, Wydział Cywilny, Wydział Rodzinny i Nieietnich), SOW w Lesku
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich kart A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę - Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty”, - Liczba spraw zakończonych w związku z brakiem zasadności podejmowanych działań, w tym liczba zakończonych procedur „Niebieskie karty”, w wyniku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, - Liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie, - Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia, - Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania. - Liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie: osądzonych, skazanych, uniewinnionych, wobec których warunkowo umorzono postępowanie karne oraz wobec których umorzono postępowanie karne, - Liczba osób – sprawców przemocy w rodzinie, wobec których orzeczono kary grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności, - Liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych, - Liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej zastosowanych w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie - Liczba orzeczeń dotyczących eksmisji lub nakazania opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną, - Liczba złożonych do sądu cywilnego wniosków zobowiązanie wspólnie zamieszkującego mieszkanie członka rodziny do opuszczenia mieszkania, - Liczba orzeczeń zobowiązujących członka rodziny do opuszczenia mieszkania. - Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, - Liczba osób, które brały udział w programach psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, - Liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne.
Obszar IV	Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Opis celu	Podniesienie jakości i dostępności usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania	<p>1. Organizowanie szkoleń, konferencji, superwizji, coachingu i grup wsparcia dla przedstawicieli instytucji i podmiotów podejmujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Wzrost kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>
Podmioty realizujące	GOPS, Gmina Solina z/s w Polańczyku, GKRPA, SOW w Lesku, KPP, Ochrona zdrowia, Sąd Rejonowy, Zespół Kuratorów, Prokuratura, Placówki oświatowe
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkoleń, konferencji oraz superwizji, coachingu, grup wsparcia, - Liczba osób uczestniczących w/w formach zajęć. - Liczba osób które skorzystały z różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

V. Adresaci programu

Program skierowany jest do:

- mieszkańców Gminy Solina, w szczególności do osób zagrożonych przemocą w rodzinie, a także do osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie;
- osób, które stosują przemoc w rodzinie;
- świadków przemocy w rodzinie
- osób zawodowo zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

VI. Realizatorzy programu

- Urząd Gminy Solina z/s w Polańczyku
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solinie z/s w Polańczyku
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Policji w Polańczyku
- Sąd Rejonowy w Lesku
- Prokuratura Rejonowa w Lesku
- Placówki Ochrony Zdrowia;
- Placówki Oświatowe
- Organizacje Pozarządowe

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

- Wzrost społecznej świadomości wśród mieszkańców Gminy Solina z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Podniesienie kompetencji i kwalifikacji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.

- Zmiana postaw społecznych wśród mieszkańców Gminy Solina wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Stworzenie spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. Finansowanie Programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Solina została zaprojektowana na lata 2018 - 2021. Zadania realizowane w ramach powyższego Programu finansowane będą z budżetu Gminy Solina z/s w Polańczyku oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach monitoringu wszystkie podmioty zaangażowane w realizację Programu będą gromadzić i opracowywać informacje z zakresu realizowanych działań. Umożliwi to bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych działań oraz pozwoli na wprowadzenie modyfikacji i zmian w sytuacji pojawienia się istotnych zmian w obszarze społecznym.

Ewaluacja Programu będzie odbywać się na bieżąco, równoległe z procesem jego monitorowania.

Do dnia 31 marca - za poprzedni rok kalendarzowy - na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji oraz w oparciu o wskaźniki - Zespół Interdyscyplinarny wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej sporządzi Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Solina, w którym zostaną zawarte wnioski w sprawie zmiany zaplanowanych działań, sposobu ich realizacji oraz uwagi dotyczące funkcjonalności Programu.

Spis wykresów

Wykres 1: Liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta przez instytucje uprawnione w latach 2015-2017	12
Wykres 2 Liczba prowadzonych spraw „Niebieskie karty” w latach 2015-2017	12
Wykres 3: Liczba kobiet, mężczyzn i dzieci poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie w okresie 2015-2017	13
Wykres 4: Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w latach 2015-2017	14

Bibliografia:

1. Jaszczak-Kuźmińska D., K. Michalska red. – Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2010;
2. Pospiszył I.: [w]:”Przemoc w rodzinie” Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1994;
3. Stożek M. „Przemoc w rodzinie. Zapobieganie w świetle przepisów prawa” Instytut Psychologii i Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Warszawa 2009;

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Mariusz Kaliniewicz
Mariusz Kaliniewicz

